

یادداشت

ابرقدرت‌ها چگونه کشورشان را از آثار اقتصادی جنگ در امان نگه می‌دارند؟

اوکراین؛ عقلانیت و جنگ

- سید حسن مرتضوی کباسری؛ حمایت از قومیت‌ها

و حمله برای دفاع، دو توجیه اصلی موافقان جنگ اوکراین برای حمله روسیه است.
درباره حمایت از قومیت‌های منسوب به کشور مهاجم، دو نکته در قواعد بین‌الملل درخور توجه است: نخست اینکه در تعاریف جدید ملیت؛ قومیت، زبان و حتی نژاد و تبار اولیه اهمیت ندارد، بلکه صرفا رابطه تابعیت مشخص‌کننده شمول ملیت افراد و گروه‌هاست. دوم اینکه برای جلوگیری از چالش‌های خوشونت‌بار ناشی از این موضوع، حقوق و قواعد امره بین‌الملل نیز تکلیف را مشخص کرده و حق تعیین سرنوشت به گروه‌های جمعیتی داده است که جانشین کریمه از اوکراین در همین راستا بوده است.
در تجزیه کشورهای اصلی و تشکیل کشورهای جدید در سایر مناطق جهان نیز این موضوع مسبوق به‌سابقه است. در ارتباط با حمله دفاعی نیز «حمله پیش‌دستانه» و «حمله پیش‌گیرانه»، دو اقدامی هستند که در مباحث حقوقی جنگ، به آن پرداخته شده است. حمله پیش‌دستانه، در صورت نشانه‌های قطعیت حمله، مصادق خواهد داشت که در جنگ اوکراین، نشانه‌ای از قطعیت حمله اوکراین به روسیه وجود نداشته است. حمله پیش‌گیرانه نیز در صورت وجود احتمال حمله، قابل تعریف است. هرچند با وجود درخواست عضویت اوکراین از ناتو و با توجه به مأموریت و اهداف شکل‌ی ناتو، این مورد هم محتمل نبوده است، اما در قواعد بین‌الملل حمله پیشگیرانه مجاز شناخته نشده است، زیرا مستلزم قضاوت و نیز دارای زمینه‌های سوءاستفاده و همچنین موجب گسترش قانونی جنگ در جهان خواهد شد. بنابراین ریشه‌های جنگ اوکراین را در مسائلی جدای از حقوق جنگ و ملاحظات مشروع دفاعی و البته در قالب بازی قدرت باید جست‌وجو کرد، اما جدای از مباحث حقوقی و نیز استدلال‌های بازیگرانه، واکنش نظام بین‌الملل به موضوع جنگ اوکراین و روسیه، بیش از هر موضوعی جلب نظر می‌کند که این واکنش‌ها نشان‌دهنده «تکامل عقلانیت در راستای منافع ملی کشورها» بوده و تا حدود زیادی محصول جنگ‌گریزی کشورها براساس تجربیات تلخ جنگ‌های قرن بیستم است، زیرا این تجربیات نشان داده است هیچ جنگی برنده ندارد؛ حتی اگر یک طرف جنگ، بیروز میدان باشد. عطف به سابقه، نشان می‌دهد که این موضوع حتی در رفتار قدرت‌های بزرگ نیز مد نظر بوده است. رئیس‌جمهور آمریکا در نطقی که پیش از حمله روسیه به اوکراین داشته، ضمن قطعی اعلام‌کردن حمله روسیه به اوکراین، صریحا اعلام کرده بود که حتی تحریم‌های آمریکا علیه روسیه، براساس منافع مالیات‌دهندگان کشورش خواهد بود. سایر کشورها نیز تمام احتیاط‌های لازم را برای دورنگ‌داشتن کشورشان از آثار نظامی و اقتصادی جنگ به کار گرفته‌اند؛ اما با وجود تمام این مباحث، آنچه تمام قواعد بین‌الملل را به حاشیه می‌راند، قدرت کشورهاست؛ بنابراین صاحبان قدرت، هرگونه تغییر ددفی یا حتی تدریجی در توازن قوا را برنمی‌تابند، زیرا محدودکننده قدرت آنها خواهد بود. هرچند قدرت‌های بزرگ نیز در استفاده از قدرت خود همواره بر مبنای تعقل عمل می‌کنند وگرنه قدرت آنها دیریا نمی‌بود، که نمونه خلف‌آن، زوال قدرت‌های بزرگ آسیا و اروپا در قرن بیستم است. این تعقل عمدتا بر رعایت حریم توازن قوا صورت می‌گیرد و توافقاتی نظامی دوابرقدرت در قرن بیستم، مؤید این ادعاست. با همه اینها آنچه باعث توجیه جنگ توسط قدرت‌های بزرگ، آن هم با عطف به حقوق بین‌الملل می‌شود، عمدتا اشتباه راهبردی (بلندمدت) سایر ملل و بعضا خطاهای تاکتیکی (سودی و کوتاه‌مدت) آنهاست که به‌واسطه سیاستمداران ارتکاب می‌شود. سیاستمدارانی که با اصرار بر مواضع اشتباه خود و با فرام‌کردن بهانه‌هایی تمام‌عیار، کاتالیزور جاهلطنی قدرت‌های بزرگ می‌شوند و سرنوشت ملت خویش را به جریان‌های نامعلوم ناشی از توافق قدرت‌هاگره می‌زنند. به یاد بیاوریم که در جنگ خلیج فارس در جو فشارهای داخلی که به دولت ما درباره دخالت در جنگ عراق وارد می‌شده است، جمله‌ای هوشمندانه از شخص اول مملکت بوده که از اوکراینی‌شدن ایران جلوگیری کرده بود؛ جمله‌ای به این مضمون که ما سرنوشت کشور را به دست جریانی نامعلوم نمی‌سپاریم. اکنون نیز جدای از همه مباحث عاطفی و انسانی دوستانه، جریان اوکراین می‌تواند درس بزرگی برای تمام تصمیم‌گیرندگان کنونی و آینده کشور باشد.

«دانش‌نموخته حقوق بین‌الملل- پژوهشگر کنونی

محمد باقرزاده؛ درست در نیمه اسفند ۱۴۰۰ ناگهان

ورق برگشت و صحن علنی مجلس در تصمیمی ناگهانی و از پیش اعلام‌نشده، رای مخالفت تمام اظهارات چندین ماه گذشته خود را صادر کرد. ماجرای حذف ارز ترجیحی قضه‌ای طولانی است و تقریبا از نخستین روزهای تشکیل کابینه دولت سیزدهم، مزمره‌های آن آغاز شد تا اینکه چند ماه پیش این مزمره‌ها با اظهارنظر جدی «مسعود میرکاظمی»، رئیس سازمان برنامه و بودجه رنک و بوی جدی‌تر و رسمی به خود گرفت. ماجرا با جلسات شمشاوه‌ای، توجیهی و خصوصی در حال پیش‌رفتن بود که نخستین بودجه دولت «ابراهیم رئیسی» که یکی از خبرسازترین بودجه‌های یک دهه گذشته هم هست، روانه راهروها و کمیسیون‌های تخصصی پارلمان شد و این‌بار قصه حذف ارز چهارهزارو ۲۰۰ تومانی از مزمره و اظهارات غیررسمی شکل رسمی شد. جدی به خود گرفت. مجلس که خود را با پسوند انقلابی می‌شناسد اما از همان روزهای اول مخالفت صریحی با این موضوع نشان داد و تقریبا اکثریت نمایندگان مجلس اعلام کردند که در این شرایط بغرنج اقتصادی با حذف ارز دولتی مخالفاند؛ خلاصه دلایل نمایندگان به این صورت بود که در شرایط تحریم بی‌سابقه و فشار مضاعف بر اقشار فرودست، حذف ارز دولتی چنان گرانی در کالاهای اساسی ایجاد خواهد کرد که دمار از روزگار فرودستان درخواهد آورد و به‌همین‌دلیل مجلس انقلابی با هرگونه حذفی در این شرایط مخالف است. این روند به همین صورت هم ادامه داشت و حتی اظهارات رسمی مقامات دولتی مبنی بر اختصاص یارانه به چنددهمیلیون نفر هم نتوانست نظر قاطبه بهارستان‌نشینان را تغییر دهد تا اینکه دیروز به‌ناگه خبر دیگری از صحن پارلمان مخابره شد: موافقت مجلس با حذف ارز دولتی، اما تصمیم تازه مجلس دقیقا چیست و چه شد که صحن علنی تصمیمی در تعارض با اظهارات گذشته نمایندگان گرفت؟ در چنین شرایطی تکلیف کالاهای اساسی و قیمت‌ها چه خواهد شد؟ آیا یارانه جایگزین می‌تواند فشار و گرانی ناشی از این حذف را جبران کند؟ و اینکه این یارانه به چه صورت و از چه تاریخی پرداخت خواهد شد؟ گزارش بی‌شور و تلاش می‌کنند روزنه نوری به این پرسش‌ها آن‌هم براساس اظهارات و اخبار رسمی ایجاد کند.

تصمیم مجلس دقیقا چیست؟

به‌طور خلاصه آنچه مجلس مصوب کرد، در تعارض با تمام برنامه‌ها و اظهارت مطرح‌شده در دو ماه گذشته نمایندگان و حتی کمیسیون‌های تخصصی است اما حالا مجلس این تصمیم را گرفته و مهم‌تر اینکه جزئیات این تصمیم مشخص نیست و دست‌کم از دل این چند خط نمی‌توان به‌طور دقیق متوجه برنامه مجلس شد. شاید اگر مجلس ماه‌ها و هفته‌های گذشته چنین تصمیمی می‌گرفت، سا این انداز تعجب برانگیز نبود، اما پارلمان‌نشینان در این مدت بارها از مخالفت خود سخن گفتند و ناگهان دیروز خبر رسید که صحن علنی تصمیم دیگری گرفته است. پیش‌تر دولت گفته بود که برای پیشگیری از فساد و رانت، هدررفت منابع و البته کمبود منابع مالی راهی جز حذف ارز دولتی ندارد و به‌همین‌دلیل هم لایحه بودجه را بدون پیش‌بینی ارز ترجیحی برای واردات کالای اساسی روانه مجلس کرد. مجلس که تا پیش از آن خود را آماده تعیین تکلیف و حذف ارز ترجیحی نشان داده بود، در جریان بررسی لایحه در کمیسیون تلفیق و صحن علنی برخلاف پیش‌بینی‌ها با حذف ارز ترجیحی مخالفت کرد و نمایندگان به دفعات در رسانه‌ها اعلام کردند که به‌دلیل حمایت از معیشت مردم و حمایت از آنها این کار را کرده‌اند. نمایندگان همچنین مدعی بودند دولت برنامه مشخصی برای حذف ارز ترجیحی ندارد. در همین اثنا حتی ۹ میلیارد دلار برای تامین ارز کالاهای اساسی در سال ۱۴۰۱ تصویب کردند. در چنین شرایطی دیروز مجلس یک‌باره به حذف ارز چهارهزارو ۲۰۰ تومانی رای داد، اما مجلس دقیقا چه چیزی را تصویب کرد؟ نمایندگان تصویب کردند که «دولت

با سابقه مخالفت نمایندگان با حذف ارز ترجیحی، سرانجام بهارستان به این قصه پایان داد

پایان ارز دولتی

اگرچه دولت از ماه‌ها پیش برنامه حذف ارز ترجیحی را داشت اما تا دیروز بازی به شیوه دیگری در جریان بود

عکس محمدصادق شیک‌مستور، فارس

مجاز است در سال ۱۴۰۱ تا معادل سقف ردیف (۱۸) جدول مصارف تبصره (۱۴) این قانون را از طریق تأمین منابع مابه‌التفاوت ارز ترجیحی برای واردات کالاهای اساسی، دارو و تجهیزات مصرفی پزشکی اختصاص دهد و چنانچه دولت قصد دارد کالایی را از سبذ ارز ترجیحی حذف کند، باید قبلا ترتیبات قانونی جریان زیان رفاه مصرف‌کننده برای کالاهای اساسی را از طریق کالابریگ الکترونیکی و در امور پزشکی از طریق بیمه‌ها یا از طرق جایگزین ما ریسه‌کن‌کردن فقر مطلق در کشور است و به آقای بختیاری اعلام کردم در رفع فقر مطلق اقدام کنید». او در حالی به مرتضی بختیاری، رئیس «کمیته امداد امام» «اعلام کرده» که در رفع فقر مطلق «اقدام» کند که در ادامه افزوده «به‌عنوان اخباریاز کرد و در ماه‌های گذشته بارها مسئولان ارشد این دولت از تصمیم خود برای پرداخت یارانه جدید و حتی تعیینن زمان این پرداخت هم سخن گفتند اما تاکنون نه یارانه‌ای پرداخت شده و نه دقیقا مشخص است که این یارانه چقدر است و چطور پرداخت خواهد شد؛ اما مصوبه دیروز پارلمان ایران پهای کوبین یا همان کالابریگ را به اخبار این باز کرد؛ این مصوبه در حالی است که کوبین نقشی برجسته در خارطه ایرانیان آن‌هم در دوران جنگ دارد و حالا بار دیگر تاریخ برای نسل جدید ایرانیان قرار است تکرار شود. این مصوبه می‌گوید که مجلس مجوز حذف ارز ترجیحی را به دولت داده است؛ به طوری که اعلام کرده دولت ارز را از هر کالایی حذف می‌کند، باید ترتیبی اتخاذ کند که زیان رفاه مصرف‌کننده را جبران کند و راهکارش را هم کالابریگ الکترونیک اعلام کرده است. خیرگزاری ایسا درباره این بند مصوبه جدید هم نوشته است که دولت‌ها تجربه خوبی در ارائه کالابریگ ندارند و از سال‌های قبل هم که این نوع حمایت مطرح شد، به نتیجه نرسید. حتی در ماه‌های گذشته وقتی حرف از یارانه جدید بود، ارائه کارت الکترونیک برای خرید به جای مبلغ نقدی مطرح شد ولی امکان اجرا نداشت و قرار بود همان بارانه نقدی در دستور کار قرار گیرد.

تکلیف ارز دارو چه می‌شود؟

اگر در هفته‌ها و حتی ماه‌های گذشته سری به داروخانه‌ها زده باشید احتمالا با قیمت عجیب برخی داروها مواجه شده‌اید؛ تجربه‌ای مشابه شرایط برنج، گندم و چندین کالای اساسی دیگر. درباره دارو اما شرایط متفاوت است، چراکه از یک طرف مسئولان می‌گفتند برنامه حذف ارز دارو را ندارند و از طرف دیگر قیمت داروها با شتاب فزائونی روبه‌بالا در حرکت بود. در تصمیم تازه مجلس قرار است «دولت در حذف ارز چهارهزارو ۲۰۰ تومانی، در امور پزشکی از طریق بیمه‌ها و یا طرق جایگزین مطمئن اقدام کند». این دقیقا عین عبارت مصوب مجلس است و اگر شما متوجه برنامه این‌مجلس و دولت برای قیمت دارو شده‌اید، ما هم متوجه شده‌ایم؛ و این در حالی است که تلاش «شرق» برای گفت‌وگو با نمایندگان تصمیم‌گیر در این زمینه بی‌نتیجه ماند و رؤسای دو کمیسیون مرتبط حاضر به توضیح بیشتر دراین‌باره نشدند.

نخستین واکنش: کج‌سیلیکی و در نتیجه خسران در سبذ معیشت

تصمیم تورم‌ساز و بدون برنامه مشخص دولت در حذف ارز چهارهزاره ۲۰۰ تومانی در حالی است که دولت در ماه‌های گذشته سری به داروخانه‌ها زده باشید احتمالا با قیمت عجیب برخی داروها مواجه شده‌اید؛ تجربه‌ای مشابه شرایط برنج، گندم و چندین کالای اساسی دیگر. درباره دارو اما شرایط متفاوت است، چراکه از یک طرف مسئولان می‌گفتند برنامه حذف ارز دارو را ندارند و از طرف دیگر قیمت داروها با شتاب فزائونی روبه‌بالا در حرکت بود. در تصمیم تازه مجلس قرار است «دولت در حذف ارز چهارهزارو ۲۰۰ تومانی، در امور پزشکی از طریق بیمه‌ها و یا طرق جایگزین مطمئن اقدام کند». این دقیقا عین عبارت مصوب مجلس است و اگر شما متوجه برنامه این‌مجلس و دولت برای قیمت دارو شده‌اید، ما هم متوجه شده‌ایم؛ و این در حالی است که تلاش «شرق» برای گفت‌وگو با نمایندگان تصمیم‌گیر در این زمینه بی‌نتیجه ماند و رؤسای دو کمیسیون مرتبط حاضر به توضیح بیشتر دراین‌باره نشدند.

نخستین واکنش: کج‌سیلیکی و در نتیجه خسران در سبذ معیشت

تصمیم تورم‌ساز و بدون برنامه مشخص دولت

اقتصاد

با سابقه مخالفت نمایندگان با حذف ارز ترجیحی، سرانجام بهارستان به این قصه پایان داد

پایان ارز دولتی

اگرچه دولت از ماه‌ها پیش برنامه حذف ارز ترجیحی را داشت اما تا دیروز بازی به شیوه دیگری در جریان بود

انجمن ملی حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان هم‌زمانی اجرای قانون جدید مالیات بر ارزش افزوده و حذف ارز ترجیحی با هم در ایام شب عید و ماه رمضان را کج‌سیلیکی توصیف کرد و گفت: برای این ایام باید اقداماتی در نظر گرفته شود و مردم دچار کمبود و خسران در سبذ معیشت نشوند. مهدی نجف‌پور، در یک همایش با بیان اینکه اجرای قانون جدید مالیات بر ارزش افزوده، کالاهای بیشتری را مشمول این مالیات کرده، اظهار کرد: با اجرای این قانون به‌زودی شاهد ۹ درصد افزایش قیمت به‌صورت خودکار هستیم که برای مصرف‌کننده و تولیدکننده مطلوب نیست.

او همچنین با اشاره به تصمیم اخیر مجلس شورای اسلامی برای حذف ارز ترجیحی، تصریح کرد: ما نمی‌گوییم حذف ارز ترجیحی خوب یا بد است، اما دولت هرچقدر هم اقدامات حمایتی در نظر بگیرد، حذف ارز دولتی و آزادشدن قیمت کالاهای اساسی، بر زندگی مردم اثر خود را خواهد داشت. رئیس انجمن ملی حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان، هم‌زمانی اجرای قانون جدید مالیات بر ارزش افزوده و حذف ارز ترجیحی با هم در ایام شب عید و ماه رمضان را کج‌سیلیکی توصیف کرد و گفت: وظیفه ما این بود به نیابت از مردم به مسائل یادشده اشاره کنیم. او با تاکید بر لزوم اقدامات حمایتی در مقطع کنونی، گفت: یک اقدام مثبت این بود که اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده برای اقلام اساسی یک سال به تعویق بیفتد، اما نیاز به اقدامات مشابه بیشتری است. با این توضیحات و در چنین شرایطی حالا باید منتظر نحوه اجرایی این تصمیم از سوی دولت و همچنین شرایط بازار باشیم؛ این مصوبه و تصمیم مجلس در حالی است که همین شیوه هماهنگی دولت و مجلس و همچنین نحوه برنامه‌ریزی آنها برای حذف ارز دولتی تاکنون بسیاری از کارشناسان را ناامید کرده و منتقدان می‌گویند اجرای این تصمیم مهم آن‌هم به این شیویه حتما فشار مضاعفی بر جامعه ایران و به‌خصوص اقشار فرودست وارد خواهد کرد. باید منتظر ماند و دید که دولت حامی مستضعفان دقیقا چه برنامه‌ای برای معیشت و سبذ کالاهای اساسی فرودستان خواهد داشت؟

نادرکشکار رئیس هیئت‌مدیره مجمع سازندگان کیش؛

درهای منطقه آزاد به روی سرمایه‌گذاران باز می‌شود

کمی به مجمع به دنبال آن است اجرای قانون مترقی چونگی اداره مناطق آزاد است، این قانون تا به حال بیش از ۳۰ درصد اجرا نشده و بسیاری از خلأهای موجود در این قانون پیش‌بینی شده و قابل حل است، مثلا ما هنوز در کیش، یک بانک آف شور نداریم و این مشکل از سمت فعالان اقتصادی نیست، مشکل اقتصادی در این مناطق خواهیم بود و کیش دوباره پیشانی ارتباط ایران با جهان خواهد شد. همچنین تهمورث قاسمی، دبیرکل مجمع سازندگان کیش نیز در این نشست با تاکید بر اینکه این مصوبه حاصل همراهی و هم‌صدایی بخش خصوصی و تعامل فعالان اقتصادی با نهادهای قانون‌گذار و اجرایی بود گفت: از ابتدای اعلام اخذ مالیات بر ارزش افزوده در مناطق آزاد با هماهنگی همه فعالان اقتصادی جزیره کیش تلاش کردیم که مطالبات و مشکلات آنان را به دولت و مجلس انعکاس دهیم و حذف اخذ مالیات بر ارزش افزوده در مناطق آزاد حاصل همصدایی بخش خصوصی، همدلی مجلس و همراهی دولت است.

کشتکار گفت: بسیار خوش‌وقتم اعلام کنم در سال آینده و با اجرای توافقاتی جدید کشورمان با جهان، درهای مناطق آزاد دوباره به روی سرمایه‌های جدید اقتصادی در این مناطق خواهیم بود و کیش دوباره پیشانی ارتباط ایران با جهان خواهد شد.

همچنین تهمورث قاسمی، دبیرکل مجمع سازندگان کیش نیز در این نشست با تاکید بر اینکه این مصوبه حاصل همراهی و هم‌صدایی بخش خصوصی و تعامل فعالان اقتصادی با نهادهای قانون‌گذار و اجرایی بود گفت: از ابتدای اعلام اخذ مالیات بر ارزش افزوده در مناطق آزاد با هماهنگی همه فعالان اقتصادی جزیره کیش تلاش کردیم که مطالبات و مشکلات آنان را به دولت و مجلس انعکاس دهیم و حذف اخذ مالیات بر ارزش افزوده در مناطق آزاد حاصل همصدایی بخش خصوصی، همدلی مجلس و همراهی دولت است.

ادامه از صفحه اول

مکمل‌ها را بیا بیاید!

به همین دلیل است که در فرهنگ عمومی قرن بیستمی، فرد همکار اغلب فردی در معرض شکست و ساده‌لوار است که بقای او همراه با تردید است. نظریه‌هایی مانند نظریه بازی این ایده را تقویت هم کرده است. نظریه بازی‌ها براساس مسئله رقابت هسته‌ای میان آمریکا و شوروی پایه‌ریزی شد. در حقیقت فون‌نویمان و همکارش در مؤسسه رند (RAND) در پاسخ به مسئله راهبرد هسته‌ای آمریکا در برابر شوروی بود که بی برنده به «نظریه بازی» (Game Theory) و استفاده از مدل «معمای زندانی» برای صورت‌بندی این رقابت هسته‌ای. هرچند بعدتر امثال راسل با بازی «جوجه ترسو» این مسئله را جدی‌تر کردند. عجیب نبود که توصیه فون‌نویمان که آن روزها عضو کمته راهبردی سیاست هسته‌ای آمریکا بود همین یک جمله باشد: همکاری منجر به شکست است! شاید مسئله جالب‌تر آن بود که فردی مانند «جان‌ش» که پژوهشگر رند هم بود، قربانی بدبینی به همکاری شد. فیلم پریمیته «یک ذهن زیبا» روایت زندگی شخصی اوست؛ وقتی در زندگی فردی می‌تواند همه‌چیز را دشمنانه ببیند، نظریه تکامل زیزینای دیدگاه بسیاری از نظریه‌پردازانی بود که تنها راه موفقیت را رقابت‌جویی، بدبینی به رقیب و حتی ریزش از تصمیم‌گیری‌هایی می‌دانستند که نو بر آن کنترل نداری! مطالعات تردیدپرانگیز: مطالعات متعدد جدید زاویه دید را به سمت نوبی برده است: اهمیت همکاری در بقا! یافته‌های متعددی در حوزه‌های زیست‌شناسی و اجتماعی در حال انتشار است که «همکاری» را به‌عنوان یکی از عوامل بقا می‌دانند. در حقیقت این‌مطالعات نشان می‌دهد که متناسب‌ترین (Fittest) موجودات اتفاقا می‌توانند همکاری‌ترین موجودات هم باشند. از مطالعات مربوط به «اهلی‌شدن» حیوانات تا مطالعات مربوط به موفقیت شرکت‌ها با مطالعات مربوط به دوستی! هرکدام از جنبه‌ای نشان می‌دهند که همکاری اتفاقا ارزشی تکاملی است. مطالعات بلایف روی روباه‌های نقره‌ای سبیری نشان داد که روباه‌های همکارتر به‌دلیل تطابق‌شان با زندگی انسان شانس بقای بالاتری از رقیبان پرتوان و رقابت‌جوی خود داشته داشته‌اند. این همان پدیده‌ای است که منجر به بقای بیشتر سگ نسبت به هم‌نوعان رقیب خود، یعنی گرگ‌ها، شده است. به عبارت دیگر در بسیاری از پدیده‌ها، تنها همکاری باعث بقا شده است و اتفاقا کسانی که تمایل کمی به همکاری داشته‌اند در فرایند طبیعی تکامل حذف شده‌اند؛ تا انسان قرن بیست‌ویکمی در تقابل با پیشینیان خود قرار گیرد؛ اینکه چرا انسان‌های همکار، با وجود همه خطرها و ضررها، شانس بیشتری برای موفقیت دارند. این یادداشت ادامه دارد.